

İŞYERİNİN MİRASÇILARINA İNTİKALİNDE SOSYAL SİGORTA YÜKÜMLÜLÜKLERİ YÖNÜNDEN SÜRELER NEDİR?

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 11 inci maddesinde, işyerinin miras yoluyla intikali halinde mirasçılar ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde, işyeri bildirgesini Kuruma vermekle yükümlüdür hükmü yer almaktadır.

Bu hükümden anlamamız gereken sigortalı çalıştırılan bir işyerinin sahibi olan gerçek kişinin vefat etmesi durumunda mirasçılarca mirasın reddedilmemesi veya mirası reddetmeyen mirasçıları bakımından işyeri mirasçıya intikal edeceğinden, mirası reddetmek için kanunun öngördüğü 3 aylık süre zarfında işyeri kendisine intikal eden mirasçılar işyerinin devrine ilişkin işyeri bildirgesini SGK ya cezasız olarak verebilmektedirler.

İşyeri bildirgesinin verilmesi bakımından kanunda belirtilen kolaylık öngörülmüşken diğer yükümlülükler bakımından böyle bir düzenlemenin yapılmamış olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle işyeri bildirgesini 3 ay içinde verebilen mirasçılar sanki işyeri intikalinde sosyal güvenlik yükümlülüklerinin tamamı işyeri bildirgesi vermekle yerine getirilmiş gibi görülmüş olduğundan, diğer yükümlülüklerden olan aylık prim ve hizmet belgelerini/muhtasar beyannamelerini, işe giriş ve işten çıkış bildirimlerini, prim ödemelerini ve bunun gibi diğer yükümlülüklerini 3 aylık sürenin sonunda yerine getirememektedirler.

Kanunun, Afet ve Diğer Mücbir Sebep Hallerinde Belgelerin ve Beyannamelerin Verilme Süresi ve Primlerin Ertelenmesine İlişkin İş ve İşlemler başlıklı 91 inci maddesinde;

“Yangın, su baskını, sel, kuraklık, yer kayması, deprem gibi afetlerle ağır hastalık, ağır kaza, tutukluluk ve sabotaj gibi nedenlerle ticari veya ekonomik kayıplara uğrayan işverenler, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre primlerini kendileri ödeyen sigortalılar, bu durumu belgelemeleri kaydıyla vakanın veya afetin meydana geldiği tarihten itibaren üç ay içinde talepte bulunmaları ve prim ödeme aczine düştüklerinin, yapılacak inceleme sonucu anlaşılması hâlinde, yukarıda belirtilen vaka veya afet tarihinden önce ödeme süresi dolmuş mevcut Kuruma olan borçlar ile vaka veya afetin meydana geldiği tarihi takip eden üçüncü ayın sonuna kadar tahakkuk edecek Kuruma olan borçları, vaka veya afetin meydana geldiği tarihten itibaren bir yıla kadar Kurumca ertelenebilir.

Birinci fıkrada belirtilen durumlar ile Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenen vaka, afet veya mücbir sebep hâllerinde Kuruma verilmesi gereken her türlü bilgi ve belge ile yapılması gereken başvuruların vakanın, afetin veya mücbir sebebin meydana geldiği tarihi takip eden üç ay içinde Kuruma verilmesi veya yapılması hâlinde, süresinde verilmiş veya yapılmış sayılır.” hükümleri yer almıştır.

Ayrıca, 2020/20 sayılı genelgenin “1.6- Vaka, afet veya Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenen vaka, afet veya mücbir sebep durumunda aylık prim ve hizmet belgesi/muhtasar prim ve hizmet beyannamesinin verilme süresi” başlıklı maddesinde;

5510 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında; birinci fıkrada belirtilen durumlar ile Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenen vaka, afet veya mücbir sebep hâllerinde Kuruma verilmesi gereken her türlü bilgi ve belge ile yapılması gereken başvuruların vakanın, afetin veya mücbir sebebin meydana geldiği tarihi takip eden üç ay içinde Kuruma verilmesi veya yapılması hâlinde, süresinde verilmiş veya yapılmış sayılacağı öngörülmüştür.

Bu durumda, mücbir sebebin meydana geldiği tarihte verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinden/muhtasar prim ve hizmet beyannamesinden, mücbir sebebin meydana geldiği tarihte verilme süresi sona ermemiş aylık prim ve hizmet belgesi /muhtasar prim ve hizmet beyannamesinin anlaşılması gerekmektedir.

Mücbir sebebin meydana geldiği tarihi takip eden üç ayın tespitinde ise, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi takip eden üçüncü aydaki aynı gün dikkate alınacaktır. Diğer taraftan, sürenin bittiği ayda, başladığı güne karşılık gelen bir günün olmaması halinde, sürenin bittiği ayın son günü beyannamenin verilmesi gereken son tarih olacaktır.

hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca 5510 sayılı Kanunun 91 inci madde 2 nci fıkrasına göre yangın, su baskını, sel, kuraklık, yer kayması, deprem gibi afetlerle ağır hastalık, ağır kaza, tutukluluk ve sabotaj gibi nedenlerle hükmü yer aldığından ve işverenin vefat etmesi durumu kanun hükmünde açıkça belirtilmemiş olmasına karşın gibi nedenler kapsamında değerlendirilerek mücbir sebep hali sayılması gerekmektedir.

Bütün bu hükümler doğrultusunda, işverenin ölümünün mücbir sebep kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden işyerinin intikalinin gerçekleşmemiş olması ve vefat tarihinin belgelenmesi kaydıyla, vefat tarihi (vefat tarihinden itibaren üç aylık süreyi aşmamak kaydıyla) verilmesi gereken muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin vefat tarihini takip eden üç ay içinde Kuruma verilmesi ve karşılığı sigorta primlerinin bu süre zarfında ödenmesi halinde yasal süresinde verilmiş/ ödenmiş olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Ancak bir kez daha tekrar edelim ki bu kadar dayanak aramak ve yorum yapmak yerine yapılması gereken, 5510 sayılı Kanunun yükümlülükleri içeren her maddesinde ya bu yönde ayrı ayrı düzenleme yaparak 3 aylık süreyi her yükümlülük bakımından ayrı ayrı getirmesi veya intikal hali ile ilgili olarak genel bir düzenleme yaparak tüm yükümlülüklerin işverenin ölüm tarihinden itibaren yerine getirilebilmesi bakımından 3 aylık ek bir süre verilmesidir

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU EKİBİ

